

Izhaja  
10. in 25. dne  
vsakoga meseca.

Stoji za  
celo leto 3 gld. —  
pol leta 1 „ 60  
četrt „ — „ 80  
Posamezne štev.  
15 kr.

Oznaniła  
tkrat natisnena  
od vrste 15 kr.

Naročnina,  
zmanila in reklamacije  
pošiljajo se  
upravnistvu  
v Maribor.  
Odprte rekla-  
macije so  
poštne proste.

# POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi  
pošiljajo se  
urednistvu  
v Maribor,  
Reiserstrasse 8.

Pismom,  
na katera se želi  
odgovor,  
naj se pride  
primerna poštna  
znamka.

Na anonimne do-  
pise se ne oziramo.  
Nefrankovana pisma,  
se ne sprejemajo.

Rokopisi  
in na  
ocene poslani knjige  
se ne vračajo.

## Kako praznuj slov. učiteljstvo petdesetletnico vladanja Njega Veličanstva našega cesarja Fr. Jožefa I. ?\*)

V „Slov. učit. društvu v Ljubljani“ se je sprožila jako umestna misel, da naj tudi slov. učiteljstvo praznuje dostojno petdesetletnico vladanja našega presvetlega cesarja. Toda nasvetovan način, dasi ima jako blag namen, zdi se nam z ozirom na gmotne razmere slov. učiteljstva neizvedljiv. Dovoljujemo si toraj v nastopnem navesti, — seveda pokorimo se javnosti in ne smatramo se merodajnih — kako naj slov. učiteljstvo najprimernejše proslavlja redki ta praznik.

1. Slovensko učiteljstvo je združeno že dokaj let v osrednjem društvu „Zaveza“, ki broji nad 1600 udov. „Zaveza“ je združitev posameznih okrajnih učiteljskih društev. A potreba časa je pokazala, naj bi „Zaveze“ združevala v sebi posamezna deželna učiteljska društva. Se ve da, teh še ni, in ta bi bila treba najprvo ustanoviti. Toraj preosnujmo najprvo „Zavezo“ tako, kakor se je nasvetovalo v 7. št. Popotnika 1. leta in kar je sprejelo tudi že učit. društvo za celjski okraj na Štajerskem.

2. Slovensko učiteljstvo društvo vzdržuje z večine z lastnimi gmotnimi prispevki prevažno „pedagogičsko društvo“ v Krškem. Le žal, da je to društvo, ki je velikanskega pomena za razvoj slovenskega šolstva v obče, posebno pa slovenske pedagogičske književnosti, bilo do sedaj prelokalno, kar je pač največ zakrivel sedež društva in njega občni zbori, katerih se slovensko učiteljstvo ni moglo dovoljno udeleževati. To je pokazal pač najbolje lanski obč. zbor v Novem mestu. Tovariši! Izvedimo one nasvete, koje smo slišali v Novem mestu, in premestimo sedež tega društva v srce Slovenije: v Ljubljano. Tu še le bode se zamoglo razviti in razevesti v ono bujno cvetko, kakoršno potrebujemo v resnici. Ne bodimo preveliki separatisti in oddajmo polovico dela tudi srednješolskim učiteljem in strokovnjakom. Le tako bode društvo zadobilo še le vsestransko temeljitost, kakoršno imajo slična društva drugih narodnostij.

3. Slovenski učitelji imamo dva šolska lista, „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani in „Popotnika“ v Mariboru. Oba lista sta premnogo storila za slovensko šolstvo. Škoda le, da sta lista nekako omejena, rekši, da sta razširjena večinoma bolj v dotični deželi, kjer izhajata. Da bi pa vsak slovenski učitelj naročeval oba lista, tega mnogim ne dopuščajo gmotne razmere, mnogim pa primanjkuje tudi zato resne volje. Zatorej preosnujmo lista tako, da postane „Popotnik“, glasilo „Zaveze“, politično-pedagogičen list, ki naj pre-soja vse pojave na šolskem polju, bodisi na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem, Ko-

\*) Dasi se v nekaterih točkah ne strinjamo z g. pisateljem, vendar priobčimo ta članek, nadajajoč se, da se k temu častnemu vprašanju oglasijo še tudi drugi. (Uredn.)

roškem ali kje drugje v naši širši domovini raz politično-pedagogičnega stališča. Saj je tudi „Zaveza“ poklicana zastopati naš interes v istem smislu. Izhajal naj bi pa, če mogoče trikrat na mesec. „Učit. Tovariš“ naj bi se pa toliko preosnoval\*) — da bi postal strogo znanstven pedagogičen list. Postal naj bi nekaka pedagogiška revueja, kjer bi se objavljala znanstvena pedagogična vprašanja, prinašala ukovita razpravljanja, životopisi pedagogov-velikanov, razvoj šolstva po tujih deželah oziroma državah; obelodanil naj bi strokovne kritike naših pedagogičnih spisov in druge stvari, pa zgol znanstvene. Poročila o raznih zborovanjih naj bi pa objavljala „Popotnik“. „Učit. Tovariš“ naj bi potem izhajal mesečno v debelejših snopičih, ter naj bi postal ob enem glasilo našega strokovnega „Pedagogičnega društva“. V tej pedagogiški revueji naj bi potem naši učenjaki razsipali plodove svoje duševne delavnosti.

Kar se tiče cene listom je pa naše nemerodajno mnenje tako-le: Kdor si samo „Popotnik“ naroči, plačeval naj bi 3 gld.; kdor si pa naroči „Učit. Tovariš-a“ postal bi ob enem tudi ud „pedagogičnega društva“ ter plačal 1 gld. ustopnine (le jedenkrat), 2 gld. pa udnine vsako leto. „Pedagogično društvo“ bi potem izdajalo vsako leto le svoj običajni letopis. V njem naj bi se objavljali vsakoletni računi „Zaveze“, „Popotnika“, „Učit. Tovariša“ in „Pedagogičnega društva“, dalje imenik udov in manjši opisi. Prilичno pa bi izdajalo to društvo tudi kako celotno pedagogično knjigo. Pedagogično društvo naj bi pod posebnim književnim odborom prevzelo tudi v svojo oskrb izdajo „Knjižnice za mladino“. Razumeva se pa samo po sebi, da bi morala biti med „Zavezo“ in „Popotnikom“ ter „Pedagogičnim društvom“ in „Učit. Tovarišem“ najtesnejša zveza, tako rekoč jedna celota. Tako bi tudi slovensko učiteljstvo imelo veliko manjše stroške, pa veliko več duševnega haska, kar je v današnjih dneh posebno važno, ker se nam le prerado predbaciva duševna omejenost in drugo. Potem bi plačeval vsakdo izmed slov. učiteljstva le 5 gld. za tako množino in raznovrstnost duševne hrane, med tem ko sedaj mora plačevati 7 gld., če hoče imeti oba lista in biti ud „Pedagogičnega društva“.

4. Ustanovimo in otvorimo v Ljubljani stalno učilno razstavo, kakoršno imajo n. pr. dunajski in graški tovariši. Ta razstava naj pokaže slovenskemu svetu, kako smo napredovali v šolstvu, bodisi mi Slovenci, bodisi sploh Avstrijci. Tu naj bi bil tudi nekaj muzej onih slovenskih starih šolskih knjig, kar smo jih imeli kedaj Slovenci. Tu naj bi se napravil češkemu Komenskega muzeju podoben muzej naših slovenskih pedagogov. S tem naj bi pa bila tudi združena nekaka bralna soba, kjer bi bili na razpolago vsakemu došlemu učitelju razni pedagogični in šolski listi tu- in inozenski, kateri bi se dobili v zameno za naša dva lista, kakor je na Dunaji znana „učiteljska Lesehalle“.

Dragi tovariši in tovarišice! ako vse to izvedemo, bomo pač faktično ravnali po ovem zlatem geslu našega dobrotljivega, za duševni napredek svojih podložnikov vedno vnetega gospodarja: „Viribus unitis!“ — Da, z „združenimi močmi“ moramo delati, da se pospemo najprvo duševno na ono stopinjo, kakoršno zahteva od našega stanu naša doba, — in moralo se bode potem tudi glede na gmotno razmerje postopati pravično proti nam.

Dne 2. decembra 1898 naj izidete prvi številki naših prenovljenih časopisov v praznični obleki, z natančnim životopisom Onega, kateremu v čast se je storil ta prevrat.

\*) Izražamo tukaj stvarno le svoje osebno mnenje iz najboljšega namena, in upamo, da nas nihče napačno ne razume.

2. decembra 1898 naj se otvori stalna učilna razstava, naj se skliče slovesni občni zbor obeh prenovljenih društev in vesoljno slovensko učiteljstvo naj priredi slavnosten koncert v „Narodnem domu“, kakoršnega še ni videla Ljubljana in čegar čisti dohodek bodi namenjen našemu konviktu!

I. Š—a.

## Samodelavnost pri pouku.

(Dalje.)

Že iz teh kratkih besedie posnamemo, kolike važnosti je tisto duševno stanje, katero smo imenovali zanimanje za pouk. Toda zanimanje je pri vzgoji še mnogo večjega pomena. Iz zanimanja izvira hotenje, kakor plod iz cveta. Kdor se za kako osebo ali stvar zanima, on išče pote in sredstva, da doseže to, za kaj se zanima. Kdor pa išče pote in sredstva, da kaj doseže in jih najde, on hoče, ima voljo. Učenec, ki se je pri prirodoslovnem pouku začel zanimati za prirodne zakone, hoče, ako vidi stroj, ki je utemeljen na istih zakonih, razumeti stroj i. t. d. Zanimanje torej upliva na voljo. In ker je uplivanje na voljo smoter vsega vzgojevalnega pouka, ker s pomočjo pouka hočemo in moramo vzgajati otroke, je jasno, kolike važnosti je zanimanje, ta prevažni pojem, to jedro vsega ukoslovja.

Toda vsako zanimanje nima prave vrednosti. Fant se zanima n. pr. za glasbo, marljivo vadi svojo nalogo — ker mu je oče obljubil desetico, ako se svoji nalogi do dobra priuči. To zanimanje je sebično, in ker velja v prvi vrsti dobičku in še le v drugi vrsti glasbi, je — posredno. Zanimanje, ki ga učitelj zahteva pri pouku, mora biti nesebično, neposredno, čisto. To-le pa izvira iz pravega, srčnega veselja nad glasbo.

Nazadnje ne sme biti zanimanje, na katero tukaj mislimo, kratko zanimanje za kak predmet, tako samo mimogredé, kakor se n. pr. zanimamo za kakšno mestno novico, za kakšno vest iz novin, za kakšen dovtip ali anekdoto; — naše zanimanje mora biti vztrajno, dalje časa ostajajoče duševno stanje. Učno načelo: vzbujaj zanimanje otrok, torej ni isto z zahtevanjem, poučuj zanimivo. Učitelj lahko napravi, da so njegove učne ure zanimive, ako n. pr. kaže otrokom različne slike in druge zanimive reči, katere otroci radi imajo, ako jim pripoveduje vsakojake šale in smešnice i. t. d. — je-li pa bode na tak način vzbudil vztrajno veselje do prisvajanja kakega predmeta, veselje do uka, segajoče čez učno uro dalje — o tem se sme močno dvomiti.

✚ Učenec mora torej pridobiti veselje, pravo srčno udanost k predmetu, ki se obravnava in hrepenenje, da bi v svojem znanji in vedenji samotvorno napredoval in izvrševal, kar je za pravo spoznal. To veselje nad ukom in hrepenenje po napredku morata biti trajna in stalna, kajti če se zanimamo le mimogredé za kak predmet, še to duševno stanje ni pravo zanimanje. Po tem takem je pravo zanimanje trajna, srčna udanost predmetu pouka in stalno hrepenenje po nadaljnjem delovanju in napredovanju; ono je zvesta ljubezen k vsemu, kar je sveto, resnično, lepo in dobro.

Vzrok zanimanju so čustva. Zanimamo se za to, kar nam vzbuja prijetna čustva. Vzbujanje zanimanja vjema se torej v obče z gojitvijo prijetnih čustev, osobito z gojitvijo višjih ali stvarnih čustev, rekše nabožnega, npravstvenega ali intelektualnega, patrijotičnega in narodnega čustva.

Preobširno bi bilo in bi presegalo okvir mojega današnjega govora daleč, ko bi hotel sedaj pojem in važnost pojedinih navedenih čustev in njih gojitev na drobno razmotrivati. To tudi ni namen in naloga, ki sem si jo stavil pri tem govoru. Ampak namen mojemu, znabiti že nekoliko preobširnem uvodu je, da pokažem, na kako široki podlagi stoji predmet, o katerem hočemo danes natančneje premišljati. Začnimo torej sedaj z razmotrivanjem predmeta, ki nam je neposreden namen današnjega premišljevanja!

† Neposredni smoter vsakemu pouku, torej najvažnejšemu vzgojnemu sredstvu v šoli, je, da učenec pridobi kako novo znanje ali vedenje, rekše, da spozna kakšno novo resnico. Se shvatanjem vsake nove resnice pa je združeno prijetno čustvo, čustvo resničnosti ali intelektualno čustvo. Iz tega sledi, da z ozirom na pouk, z ozirom na zanimanje za učne predmete, pride v prvi vrsti v poštev čustvo resničnosti. Dovolite torej, da Vam samo z nekajimi primeri razjasnim to čustvo.

Ko je Pythagor izumil svoj znani rek, bilo je njegovo veselje toliko, da je bogovom prinesel hekatombo v dar. In Archimed je po dolgem iskanju našel, da izgubi navidežno vsako telo, utopljeno v kako tekočino, toliko svoje teže, kolikor tehta po njem izpodrinjena tekočina. Rešitev tega problema našel je, ko se je baš kopal; ta ga je pa tako razveselila, da je gol tekkel po ulicah v svoje stanovanje klicajoč: Heureka! (Našel sem!) Ti primeri nam kažejo, da nam spoznanje kake resnice napravi veselje. Nasprotno nam je neprijetno, če ne moremo resnice zaslediti. To neprijetno čustvo se izraža v Faustovem samogovoru:

„Da steh' ich nun, ich armer Thor  
Und bin so klug, als wie zuvor,  
Und sehe, dass wir nichts wissen können:  
Das will mir schier das Herz verbrennen“.

Čustvo resničnosti je vzrok tisti čudoviti in najvišji duševni delavnosti, ki nahaja svoje veselje in nazadnje svoje zadovoljnost v iskanji in zasledovanji resnice. Kdo ne pozna tistega prijetnega čustva, ki nas navdaje, ako smo se trudili dalje s kako matematično nalogo in se nam nazadnje posreči, da jo pravilno rešimo! Pa ne le z mnogim trudom doseženo spoznanje ampak tudi iskanje resnice pripravlja duši veselje in radost. Takšno „anticipirano spoznanje“ gnalo je Kolumba k znanemu potovanju, isto vodi preiskovalca na vseh poljih znanosti.

Ako se torej oči učencev zasvetijo od veselja, ko se jim je odkrilo novo spoznanje in če se jim ravno tako nezadovoljstvo čita iz obraza, kader niso razumeli, kar se jim pripoveduje, tedaj se je v njih oživel čustvo resničnosti. Učenci gledajo, če so svojo nalogo dobro rešili, učitelju veselo v obraz, če so pa napačno delali, gledajo nezadovoljni okrog. Čim večji je bil trud, tem večje je veselje in zadovoljstvo, oziroma nezadovoljstvo, ki izvira iz duševnega napora.

Takšno veselje prirejšaj učitelj svojim učencem, kolikor moreš in videl boš, s s kolikim zanimanjem te bodo poslušali, kako radi bodo sledili tvojemu vodstvu in koliko uspeha boš dosegel pri pouku in — v vzgoji! Sedaj mi še preostaje navesti pravila, s pomočjo katerih se goji čustvo resničnosti, oziroma zanimanje. V tem oziru bi se lahko sklical na katero si bodi ukoslovje, ki navadno navajajo ta pravila kolikor toliko popolnoma. Pa Vas tudi, čestiti poslušalci, ne bom dolgočasil z naštevanjem teh pravil, ki so itak vsakemu znana, in katera lahko prečitate v svoji knjigi, kedaj hočete. Zdi se mi potrebno pomuditi se nekoliko le pri jedni točki, ki se sicer tudi omenja v navedenih knjigah, pa se, kakor se mi zdi, ne povdarja zadosti, ali proti kateri se vsaj največkrat greši. Tukaj mislim na samodelavnost učencev pri pouku, ki mora prav za prav biti jedro mojega današnjega govora. Toda nič se ne ustrašite, da bi Vas še predolgo mudil, ko tako pozno pridem do pravega svojega namena. H. Schreiner. (Konec sledi.)

## Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje od št. 16. I. I.)

V 16. številki prejšnjega letnika smo malo da ne dovršili razpravo, katere glavni namen je bil preiskati nauk o povedku. Preostalo nam je, kar smo že izjavili takrat,



da še izpregovorimo, koliko navedene snovi in kako jo naj uči ljudska šola. A predno preidemo na ta zadnji del omenjene snovi, naj nam bode dovoljeno še nekaj pristaviti, o čemur Kern molči. Govoriti nam je torej še o takozvanem „povedkovem stavku.“

Povedkov stavek nastane, če se razširi povedek v poseben stavek. Tako se glasi navadna označba. Pa je li popolna? Ne; kajti povedkovi stavki — ume se, da vzamemo ta pojem še v starem smislu — navezani so na jedno vrsto povedkov: na samostalniki, če že sploh o tem govorimo, da je povedkov stavek povedek, v stavek razširjen. \*) Je li namreč mogoče vsak povedek v starem smislu besede opisati s stavkom? Moremo-li opisati povedni glagol? Ali menda pridevnik? Nikakor ne; opisati nam je mogoče le samostalniki. N. pr.: Bog je stvarnik nebes in zemlje: Bog je, ki je vstvaril nebo in zemljo; Aristotel je bil učitelj Aleksandrov: Aristotel je bil, ki je učil Aleksandra. Narava tega takozvanega opisa pa še jasno kaže, da se morejo opisati ali razširiti večinoma le samostalniki, izrazujoči dejavnost. Radi tega so povedkovi stavki jako redki, a gori navedena razpredelba bi se morala glasiti: povedkov stavek nastane, če se razširi samostalniški povedek v poseben stavek. S tem pa nočemo trditi, da je ta označba sploh prav.

Umevno je, da z našega stališča ni več povedkovih stavkov. Nam služi v povedku le povedni glagol, ki se ne da opisati s posebnim stavkom. Kaj pa naj storimo s temi stavki, ki so doslej veljali za povedkove? Prekrstiti bo jih treba. Videli smo, kaj opisujejo: samostalniki, ki nam velja za povedni imenovalnik. Po tem pojmu moramo izvoliti ime. Kern jih navaja, ne da bi več o njih govoril, v svoji knjižici „Grundriss der Deutschen Satzlehre“ na strani 52. imenuje jih „Praedicatsnominativsätze“. Katero ime pa jim naj damo v slovenščini? — Predlagamo izraz: „imenovalnikovi stavki“, opustivši pojem povedkov, da nam ne vzraste predolga beseda. Saj pa je izraz tudi takó določen; kajti stavkovih članov, v imenovalniku stoječih, ni več nego troje: osebek in povedni imenovalnik, ki morata vselej biti v imenovalniku, in še jedna vrsta pridevkov, katero imenujemo pristavek, ki je samo takrat v imenovalniku, kedar stavimo v imenovalnik tudi oni samostalniki, katerega določuje pristavek. Če rabimo namesto teh členov stavke, odgovarja prvemu osebkov, zadnjemu pridevkov ali natančneje pristavkov stavek; kaj pa srednjemu? — Recimo mu torej imenovalnikov stavek, in dvombe ne bo nobedne.

S tem smo dopolnili povedkove točke, v gori omenjeni številki navedene; kot poslednjo namreč pristavimo: Naposled služi v povedni imenovalnik tudi stavek, kateremu hočemo nadeti ime imenovalnikovega stavka.

Po tem ovinku se vrnimo k nalogi, začetkom omenjeni! Poprimimo se prve točke: koliko snovi, o povedku podane, naj uči ljudska šola? Ni dvombe, da ljudska šola vsega ne sme in ne more učiti, tudi ni dvombe, če trezno premislimo, kaj se naj izpusti od one stvarine, o kateri smo razpravljali precej natančno. Da v ljudski šoli ne bomo govorili o povednem dajalniku in orodniku; da ne bomo dajali določevati stavkov kakor: srečnemu biti je redko komu odmerjeno; to se pač ume samo po sebi. A kar še ostane, tudi to ne bo se dalo vse obravnati na vsaki šoli. Napišimo torej najprej, kar se nam zdi, da bo mogoče učiti na ljudskih šolah višjih kategorij! Pouk o povedku se bo mogel sukati po našem mnenju o sledečih točkah: 1. Vsak povedni glagol je povedek. 2. Glagol „biti“ je v povedni obliki tudi povedek. 3. Ta glagol večinoma zahteva v

\*) Mimogredé naj opomnimo, da nikakor ne moremo pritrjevati mnenju onih slovnicarjev — in teh je večina, ki trdè, da so zavisni stavki nastali iz stavkovih členov. Takó se je bajé osebek opisal s stavkom, oziroma razširil v stavek, istotako povedek itd. Če nam bo preostalo časa, izpregovorimo o tej trditvi, ko bomo razpravljali o zavisnih stavkih sploh.

svoje pojasnjevanje imenovalnik. 4. Tega še potrebujejo tudi nekateri drugi glagoli (imenovati se, zvati se itd.). 5. Glagol „biti“ še dobiva razven povednega imenovalnika tudi povedni roditeljnik \*). 6. More tudi privzemati sklon s predlogom. 7. Poslednjič mu služi v pojasnilo celó stavek. Mogli se bodo torej določevati stavki sledečih vrst: Drevo zeleni; Bog je; oče so kmetovalec; učenec je priden; klobuk je moj; France se piše Mlinar; Bog je neskončne milosrčnosti; prstan je iz zlata.

Naravno je da se bo ta tvarina razdelila na 3 stopnje. Na prvi bomo učili o 1. točki; na drugi o 2. in 3.; na tretji o sledečih.

V ljudskih šolah nižjih kategorij bomo pa si prihranili nekatere izmed navedenih točk: učili bomo le 1., 2. in 3. in, če so razmere ugodne, menda še 4. in 5.

Obrnimo se nadalje do razlaganja drugega vprašanja, kako bi se ta tvarina obravnavala v ljudski šoli! Poglejmo si najprej dosedanjo metodo! Pregledujé slovnice, ljudski šoli namenjene, vseskozi opazujemo, da se začenja slovniški pouk o stavku in sicer o glavnih stavkovih členih: osebkú in povedku. Tema se priklene pouk o samostalniku, pridevniku, glagolu in osebne zaimku. Nevažna razlika je semtertje najti v tem, da se najprej določuje osebek, nato samostalnik in osebni zaimék; potem povedék, nato pridevnik in glagol, ali glagol in pridevnik.

Čemu neki tako? — Pravijo, da se pouk mora začeti s stavkom. In kaj se naj vendar pove o stavku, če ne glavna stavkova člena? Kaj se naj dalje pridruži, če ne nauk o samostalniku? Saj je osebek ona stvar, o kateri se kaj pove, samostalnik pa ime one stvari! In ako se je začelo govoriti o povedku, treba je takoj preiti na ona besedna plemena, po katerih se najčesče izraža povedék: na glagol in pridevnik, oziroma samostalnik, o katerem pa se je že pravilo učencem. To je vendar logična razvrstitev tvarine, kateri se ne bo lahko dalo kaj oporekati! Vse prav; a vendar si udovljajemo izjaviti, da se ne moremo nič prav uklanjati temu nazoru, po katerem naj učitelj jame poučevati o glavnih stavkovih členih, in sicer najprej o osebkú, potem o povedku in da naj téma členoma priklepa pouk o dotičnih besednih plemenih. Razlogi so ti-le:

Res je sicer, da učenci naj jamejo poznavati stavek. A je li treba določiti stavek in govoriti o stavkovih členih? Čemu je učencem to? Ali je morda zavisen pouk o samostalniku od tega, da učenci prej spoznajo osebek? — Nikakor ne. Ali se menda naslanja pouk o glagolu, oziroma pridevniku na pojem povedkov? — Tudi ne. Čemu torej to?

A ne samo, da to ni potrebno, učinja še razven tega nejasnost in težkočo. Recimo, da učenci poznajo osebek in da se učé poznavati samostalnik. Kaj se zdaj pogostoma dogaja? — Imel sem sam priložnost, da sem opazoval, in slišal sem tudi od vadniških in drugih učiteljev, da učenci zamenjujejo pojem osebká in samostalnika; kajti da je oni stavkov člen, ta besedno pleme, tega ne morejo razločevati na prvi stopnji slovniškega pouka. Istotako zamenjujejo povedék in glagol, oziroma pridevnik; kajti opredelba se glasi v obeh slučajih slično: povedék nam pove nekaj o osebkú: kaj dela, kakšen, kaj je. Glagol pove, kaj oseba ali reč dela; pridevnik, kakšna je itd. Kaj pa se torej naj učencem pravi o stavku? Tako bo prejkone vprašal zagovornik stare teorije. Učenci naj poznavaajo stavke, to se pravi, naj pišejo stavke, ne samo golih, ampak tudi razširjene; naj se učé, da se stavi koncem stavka pika in da se piše začetkom velika pismenka, da je stavek sestavljen iz besede, besede iz zlogov, zlogi iz glasov. Več ni treba povedati. Bog nas pa varuj one neumnosti, ki vbija učencem kot prvo slovniško pravilo v glavo definicijo o stavku, ki se glasi duhovito, če tudi popolnoma nepravilno: stavek je z besedami razodeta misel. Ali učitelj pač ne razodeva posebnih mislij, če

\*) O povednem tožilniku izpregovorimo pri predmetu.

muči sedem let starega otroka s takim stavkom. Učenec ga brbra, če ga vprašaš, kakor papiga, ki tudi ne ve, kaj govori.

Na to naj učitelj ne preide na razpravljanje stavkovih členov, ampak naj uči učence spoznavati najiminitnejša in najvažnejša besedna plemena: samostalniki, glagoli, pridevniki, osebni zaimki.

Naj se temu ali onemu metodiku ta pot ne zdi prava, vendar bo moral priznati vsaj to, da, če hočemo postopati po teoriji Kernovi, ne moremo slovniškega pouka takoj začeti z osebkom in povedkom, ampak da moramo izvoliti drug način obravnavanja, nego je bil dosej. Kernova teorija o določenem ali povednem glagolu zahteva zrelejše učence, nego so učenci drugega šolskega leta, v katerem navadno sedaj učijo pojem osebkom in povedkov; ona zahteva, da učenci natančneje spoznajo glagol in osebni zaimki, predno morejo spoznati pojem povedkov. Kajti povedkova označba se odslej ne bo več glasila: povedek je tisto, kar se pove o osebkku, ampak tako-le: glagol, določen po osebi, je stavku povedek.

Zaradi tega je treba, da se učencem najprej podajajo glavna besedna plemena. Tvarino pa, to vse obsegajočo, razvrstili bi na sledeči način:

V drugem šolskem letu naj učenci spoznavajo prvič imena oseb, živalij, raztlin, rečij raznih vrst, naslanjaje se na nazorni pouk, dokler ne pridejo do pravila rekoč: imena stvari so besede, katerim pravimo samostalniki, in naposled še kračje: ime stvari je samostalniček. Tu je vzlasti poudarjati, da so samostalniki besede. Dalje se morajo še učiti o spolu in številu samostalnikov.

Drugič se jim razjasnjuje pojem glagola; kaže se jim, ta stvavi nekaj delajo, in postavi se pravilo: Besede, ki kažejo, kaj stvari delajo, imenujejo se glagoli; to se glasi kračje: Glagol pravi (naznanja), kaj stvar dela. Tudi sedanji, pretekli in prihodnji čas se določi. Glagolu se pridruži osebni zaimki v imenovalniku vseh števil: jaz, ti, on, ona, ono itd. Glavna naloga pri tem je, da učenci osebne zaimke spajajo z glagoli in se vadijo spregati. Nazadnje se obravnava pridevnik in pride se do pravila: pridevnik je beseda, ki naznanja, kakšna je stvar.

V 3. šolskem letu se ti pojmi dopolnjujejo.

Samostalnikova označba se dovrši s tem, da pristavimo: imena lastnostij in dejanj so tudi samostalniki. — Pridruži se pravilna sklanjatev.

O glagolu še učitelj naj pristavi, da tudi kaže, v katerem stanju so stvari.

Pridevnikov pojem se dopolni po vprašanjih čegav? in kolik?, določuje se njegov spol in vadi sklanjatev.

Tako smo prišli do tega mesta, na katerem naj se učencem poda pojem besednega plemena. Ta pojem se mora sedaj pridno vaditi, da učenci brez pomisleka ali spoznajo ali znajo povedati: samostalniček, glagol, osebni zaimki, pridevnik. Poleg tega pa naj vedno tvarjajo stavke in v njih rabijo že poznana besedna plemena.

Tako še ostanejo sledeče glavne vaje, predno učitelj preide na izvajanje povedkovega pojma.

Prvič naj se nadaljuje vaja spregatve. Učenci naj n. pr. tvarjajo stavke: jaz pišem, ti pišeš nalogo, on piše nalogo itd. Na takih stavkih naj se učijo določevati osebni zaimki vseh oseb in števil. — Dalje opazujejo, da v slovenščini osebne zaimke navadno opuščamo ter da govorimo: pišem, pišeš, piše, itd. Na teh oblikah naj se vadijo razločevati glagolovo osebo. Te vaje so velike važnosti. Naj trajajo toliko časa, da se učenci naučijo brez dvombe in popolnoma določiti glagol po osebi rekoč: delam je glagol v 1. osebi jednine, delajo je glagol v 3. osebi množine, delava v 1. osebi dvojine itd. Učenci torej vedo, da so glagolove oblike, določene po osebah, in sicer po 1., 2. ali 3. osebi.

*Dalje na strani 74.*

# Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

## II. Učni

| Ura | Š o l s k o                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                    |                                                                                                                                  |                                                                                                       |                                                                                                      |                                                                          |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
|     | p r v o                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                    | d r u g o                                                                                                                        |                                                                                                       | t r e t j e                                                                                          |                                                                          |
|     | neposredno                                                                                                                                                                                  | posredno                                                                                                                           | neposredno                                                                                                                       | posredno                                                                                              | neposredno                                                                                           | posredno                                                                 |
| 1.  | Mere v redu, na novo: Deciliter                                                                                                                                                             | 10—3=<br>10—1—1—1=<br>itd. (prim. prej. ted.)                                                                                      |                                                                                                                                  | Ponavlj. vaj<br>a) 8dkg—5dkg<br>7dl 6cl—2cl<br>b) 9J—3J,<br>8D 9J—6J<br>c) 9—5, 64—8<br>(2. rač., 45) | Pismeno odštevanje                                                                                   | Vaje:<br>a) 6m 5dm<br>5m 4dm<br>b) 6S 4D 8J<br>2S 3D 5J<br>c) 648<br>235 |
| 2.  | Konkretne števne vaje Be za števili 4 in 5                                                                                                                                                  | Odšt. štev. 1, 2, 3 (1. rač., 11)                                                                                                  |                                                                                                                                  | Vaje:<br>a) 4dm—1dm<br>8cm<br>b) 4D—1D8J<br>c) 40—18<br>(2. rač., 45)                                 |                                                                                                      | Pravilo se posname pri popravi                                           |
| 3.  | Odštevanje števil 4 in 5, konkretno                                                                                                                                                         | Vrsti:<br>$\begin{smallmatrix} 10 & - & 1 & - & 1 & - & 1 & - & 1 \\ 10 & - & 4 & = \end{smallmatrix}$<br>itd.; takisto za štev. 5 | Oblečene nal. (2. rač., 46, prva skup.)                                                                                          | Vaje: a) 8m 8dm—4m<br>b) 8D 8J—4D<br>c) 88—40<br>(2. rač., 45, 46)                                    | Kakor 2. šolsko leto                                                                                 | Odštevanje po pravilu (3. Rehbb., 38)                                    |
| 4.  | Mere v redu, na novo: l, cl                                                                                                                                                                 | Vrsti:<br>$\begin{smallmatrix} 10 & - & 4 & = \\ 10 & - & 1 & - & 1 & - & 1 & = \end{smallmatrix}$<br>itd.; takisto za štev. 5     | Oblečene nal. (2. rač., 46, 47)                                                                                                  | Vrste za odštevanje desetice (2. rač., 46)                                                            | detto.                                                                                               | detto.                                                                   |
| 5.  | Oblečene nal. za šest. in odštevanje N <sub>1</sub> , N <sub>2</sub> , N <sub>3</sub>                                                                                                       | Vrsti:<br>10—3—1=<br>10—4=<br>itd.; takisto za štev. 5                                                                             |                                                                                                                                  | detto.                                                                                                | Oblečene nal., sklep „manj“ v zvezi z: to bomo izračunali, ako, ... odštevamo                        | Vrste: n. pr. 148<br>32<br>116 (3. Rehbb., 32)<br>itd. 39)               |
|     | Konkretne števne vaje Be za štev. 4 in 5. — Odštevanje štev. 4 in 5. — Deciliter, liter, centiliter. — Oblež. naloge za se — in odštevanje N <sub>1</sub> , N <sub>2</sub> , N <sub>3</sub> |                                                                                                                                    | Odštevanje števil obstoj. iz deset. in jedn. od desetice. — Odštevanje desetice od štev. obst. iz des. in jed. — Obležene naloge |                                                                                                       | Pismeno odštevanje. — Obležene naloge, sklep „manj“ v zvezi z: to bomo izračunali, ako ... odštevamo |                                                                          |



# jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

## načrt.

l e t o

| č e t r t o                                                                                                       |                                                                                                       | p e t o                                                                                                                                                                      |                                                                         | 6. 7. in 8.                                                                                                      |                                           | Teden |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|-------|
| neposredno                                                                                                        | posredno                                                                                              | neposredno                                                                                                                                                                   | posredno                                                                | neposredno                                                                                                       | posredno                                  |       |
| (4. Rehbb., 24, nal. 23)                                                                                          | Odštevanje dvoimenastih števil, ko so spremenjeni na mešana štev. n. pr.<br>$9d4cm = 9\frac{4}{10}dm$ |                                                                                                                                                                              | Namešane obleč. nal. z ozirom na dec. ulomke (4. Rehbb., 56, nal. 5—10) |                                                                                                                  | Sest. sklepni rač., osobito obrestni rač. | 17.   |
| 4. Rehbb., 24, (nal. 24, 25)                                                                                      | Izračunanje dolgosti jedne stranice 3- ali 4kotnika iz obsega in ostalih stranic                      | Izračunanje dolgosti (širokosti) pravokotnikove iz ploščine in jedne stranice                                                                                                | Kakor neposredno                                                        |                                                                                                                  | detto.                                    |       |
|                                                                                                                   | Kratko izvajanje pravila za pismeno odštevanje po znanem načinu                                       |                                                                                                                                                                              | Računi o pravokotnikovi ploščini                                        | Pri popravi se govori o odstotkih (%)                                                                            | detto.                                    |       |
|                                                                                                                   | Pismeno odštevanje po pravilu                                                                         |                                                                                                                                                                              | Vaje o deljenji z mešanimi celimi števili                               | Obrestni rač. so dani z izrazom odstotki                                                                         | detto.                                    |       |
|                                                                                                                   | detto.                                                                                                |                                                                                                                                                                              | detto.                                                                  | detto.                                                                                                           | detto.                                    |       |
| Pismeno odštevanje po pravilu. — Izračunanje dolgosti jedne stranice 3- ali 4kotnika iz obsega in ostalih stranic |                                                                                                       | Namešane obleč. naloge z ozirom na dec. ulomke. — Izračunanje dolgosti (širokosti) pravokotnikove iz ploščine in jedne stranice. — Vaje o deljenji z mešanimi celimi števili |                                                                         | Sestavljeni sklepni rač., osob. z ozirom na obrestni račun, pri katerem se začne pojem „odstotki“ navadno rabiti |                                           |       |

(Dalje sledi.)

Nato učitelj pokaži učencem, da so glagoli tudi v oblikah, ki niso določene po osebah, kakor: delati, pisati itd. Tako bodo učenci spoznali, da je glagol ali določen po osebi, ali da ni določen; kratko, da imamo pri glagolih določene in nedoločene oblike.<sup>1)</sup> Opomniti pa moramo, da nam nikakor ne pride na misel, že tu govoriti o naklonih. To bi ne bilo prav.

Naposled naj še učenci tvarjajo stavke iz posamnih besed na sledeči način: Določite najprej besedna plemena in jih sestavite v stavek; n. pr.: solnce, vzhajati; učenec, pisati, naloga; mati, peči, kruh; deklica, biti, priden itd.

Te vaje se lahko dopolnjujejo takó, da se zapisavajo skupine besed v skladnem razmerji, kateremu ali manjka glagola, ali mu je v nedoločniku. N. pr.: Moj oče danes v mesto —; pobožnega otroka radi imeti vsi ljudje itd. Take skupine naj učenci izpreminjajo v stavke. Te vaje imajo poseben namen. Učenci naj iz njih spoznavajo troje; prvič, da se mora nedoločena oblika glagolova vsikdar izpremeniti v določeno, da nastane stavek; drugič, da ni nobednega stavka, ki bi ne imel oblike glagolove, določene po osebi; tretjič, da skupina besed ni stavek, če ji manjka določenega glagola.

Tako se navajajo glagol imeti za najvažnejšo besedo stavkovo.

S temi vajami smo dosegli svoj smoter. Kar še sledi, poda se naravnost iz teh vaj.

(Dalje sledi.)

## Jeden šolski dan v 3. razredu trirazrednice.

(Miško Cizel.)

Pri lanski uradni učiteljski konferenciji za mariborsko okolico nasvetoval je šolski nadzornik gosp. ravnatelj H. Schreiner, naj bi se učitelji zbirali na šolah razne kategorije v domačem okraju ter hospitovali po pol šolskega dne (3 ure) pri pouku. Vsem navzočim je zelo ugajala ta vrlo dobra misel; kajti vsak je bil prepričan, da se o takih prilikah česar nauči. Tudi pri učitelju skromnih duševnih zmožnostij ne boš poslušal brez uspeha. Nadarjen in spreten učitelj ti kaže, kako zamoreš delati s pridom, a mojster-skaza svari te nehotoma, katerih napak se ogiblji; toda spoznati jih mora hospitant. Tudi v drugih krajih prirejujejo se učni poskusi, posebno o priliki uradnih konferencij ali učiteljskih zborovanj; toda ti sicer koristni učni nastopi trajajo navadno le po jedno uro, in na vrsto pride le po jeden predmet. Gotovo večjega pomena je pa poskus, ki traja vsaj pol šolskega dne.<sup>2)</sup> Obravnava se lahko več predmetov, opazuje se pouk po oddelkih, spoznaš natančneje šolski red, uvidiš, kako varči učitelj s časom, kako je razdelil učno snov za odmerjeni čas, skratka: spoznaš bolje učiteljevo zmožnost, napredek učencev, stanje vsega razreda.

Da je treba prirediti take hospitacije ob času, ko se jih učitelji lahko udeležijo, n. pr. pri nas po četrtnih, razume se po sebi. Učencem, ki so prišli o taki priliki v šolo, dá se lahko kak drugi primeren dan prosto.

Ker je naša šola približno v sredi šolskega okraja, začelo se je tu s prvim poskusom in sicer v tretjem razredu trirazrednice. Omeniti moram, da je na naši šoli glede

<sup>1)</sup> Lahko bi kdo mislil, ko sliši izraz „določena oblika“, da se bodo učenci pozneje motili, ko se jim bo govorilo o tvorni in trpni obliki. Ne dvomimo, da bi ta izraz kalil slovniško jasnost v učencih. Ali radi tega predlagamo, naj se ne pravi tvorna in trpna oblika, ampak „tvorna in trpna doba“ ali kakor Šuman pravi: tvorni in trpni položaj. Ta beseda mnogo bolj prija temu pojmu in poleg tega še odstranjuje dvomnost in nejasnost. Izraza „oblika“ pa sploh ne moremo pogrešati. Kaj so „pišem“, „pisati“, „pisoč“, „pisat“ itd. nego razne oblike glagolove?

<sup>2)</sup> Ko bi bilo mogoče dati učiteljskim pripravnikom priložnost, da bi poučevali na vadnicah po več ur zaporedoma, bilo bi tudi koristno.

razvrstitve učencev v razrede neka, sicer pri naših razmerah neizogibna nepravilnost. Ker je namreč v drugem razredu preveč učencev in premalo prostora, vzeti sem jih moral nekaj v tretji razred. Umevno je, da so ti učenci združeni v poseben oddelek; torej tri oddelki v enem razredu. V nekaterih predmetih poučujejo se pa lahko učenci vseh treh oddelkov skupno. To se razvidi iz sledeče učne slike.<sup>1)</sup>

### 1. ura.

#### Računsko.

I. oddelek dobi pismo nalogo iz razštevjanja s celimi števili. Računi so napisani na šolski tabli.

II. oddelek. Izračunite od obrestnih računov iz V. računice št. 7. a), 9. a), 15. a), 17. a), 19. a)! Če kateri prej izgotovi, naj dela tudi od navedenih računov b). Kako se te naloge napravijo, razložili smo že včeraj.

III. oddelek. Obrtniški računi iz V. računice na 69. str. Beri in razloži prvi račun. (Najprej izračunimo, koliko dobi na teden 6 pomagačev, potem 3 pomagači; nadalje je treba zvedeti, kolikim pomagačem se plača po 4 gld. 50 kr., koliko ti dobijo in naposled izračunimo, koliko dobijo vsi skupaj.)<sup>2)</sup> Govori dalje, J! (6 pom. dobi 6 krat 6 gld., 3 pom. 3 krat 5 gld. 50 kr. Ker je dobilo plačo že 6 in 3, t. j. 9 pom., a vseh je pa 18, jih je še 18 manje 9 t. j. 9 pom., ki dobijo 9 krat 4 gld. 50 kr.) Dalje, J! (Da zvemo skupno plačo za teden, moramo to, kar se plača 6, 3 in 9 pomagačem, sošteti.) Povej kratko, kako bodeš računil, J! (Najprej množim 6 gld. s 6, potem 4 gld. 50 kr. s 3 itd.)<sup>3)</sup> Na kaj morate paziti tudi pri ustmenem izdelovanju računov, J? (Na oblike)<sup>4)</sup> Tako so razložili učenci tudi 2., 3., 4. in 5. račun. Da se morajo razložiti nerazumljive besede, je pač jasno. Napravite zdaj pismo te račune!

II. oddelek. Pismene naloge se popravijo.<sup>5)</sup>

Na kaj se moramo ozirati pri obrestnih računih, J? (Na obresti, odstotke, glavnico in čas.) Kaj ste se že naučili, J? (Obresti, odstotke in glavnico.) Kako?

Danes se bomo pa učili, kako najdemo število časa.

1. naloga. V katerem času se dobi 30 gld. obresti od 300 gld. glavnice po 5 %? Račun se zapiše na tablo. Kaj lahko izračunimo, ker poznamo glavnico in odstotke, J? (1letne obresti.) Najdi je, J! (15 gld.) V kolikih letih pa dobimo 30 gld. obresti? Sklepaj, J! (Ako dobimo v 1 letu 15 gld. obresti, dobimo 30 gld. obr. v tolikih letih, koliko-krat je 15 gld. v 30 gld., t. j. 2 krat; 30 gld. obresti dobimo torej v 2 letih.)

Kako smo to računili, J? (Iskali smo, kolikokrat so jednoletne obresti v podanih obrestih.) Napravita se še dva pismena računa. Jeden učenec računi na tabli, drugi v svojih zvezkih.

<sup>1)</sup> Gospodom hospitantom (bilo jih je 15) in častitima hospitantinjama moram povedati, da sem pri sliki tu in tam kako malenkost spremenil ali dodal.

<sup>2)</sup> V oklepih so odgovori učencev.

<sup>3)</sup> Učenci so že navajeni, da povejo najprej kaj in nato kako računijo. Učitelju ne sme vselej zadostovati, da navede učenec računске operacije, katere rabi; kajti znano je, da otrok rad ugiblje. Nikakor pa ne trdim, da bi moral učenec računске sklepe popolnoma izgovarjati, ker bi to bilo mnogokrat predolgočasno in bi ga v naglem, a vendar pravilnem sklepanju oviralo. Učencu je treba dati pri reševanju nalog prostosti, da ga tako odgojujemo k samodelavnosti in po tej k samostalnosti. Torej ne preveč vprašati, učenec naj pove sam, kar ve, učitelj vprašaj le, kadar je neobhodno potrebno.

<sup>4)</sup> Pri pismenem računstvu morajo učenci višjega razreda gledati tudi na obliko, ki naj prija očesu in mora biti pregledna. V višjih oddelkih se pri normalnih razmerah ne smejo več boriti z računskimi operacijami.

<sup>5)</sup> Popravljanje je tako važno, da se nikakor ne sme opustiti ali zanemariti. Po navodilu učiteljevem mora učenec sam najti in popraviti napake, in učitelj se mora po mogočnosti prepričati, je li učenec sam delal. V to svrho si mora učitelj že prej vse račune izdelati.

Kaj ste se danes iz računstva novega učili, J? Kako se najde število let, J? Beri 22. obrestni račun in ga razloži, J! Kako napravite 23. račun, J?

Izdelajte zdaj pismo te račune!

I. oddelek. Pismene naloge se popravijo. Naredi se nekaj uporabnih računov.

Učencem III. oddelka in onim II. oddelka v drugič so se zaradi prepičlega časa popravile naloge drugi dan.

(Konec prih.)

## Slovstvo.

„Knjižnica za mladino“. — „Zaveza“ je razposlala vsem slovenskim posojilnicam in hranilnicam naslednjo prošnjo:

„Slavno ravnateljstvo!

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ je ustanovila s pomočjo „Goriške tiskarne A. Gabršček“ v Gorici z l. 1895. že dolgo pričakovano „Knjižnico za mladino“.

To književno podjetje si je pridobilo že v prvem letu vso hvalo slovenske kritike. Izšlo je 12 snopičev trdo vezanih, kar je potrebno zlasti pri knjigah za mladino.

Toda cena je bila postavljena naročnikom le po 15 kr. za vsak snopič, v razprodaji pa 20 kr. To se je zgodilo, ker smo pričakovali vsaj 1200 naročnikov, ki bi pokrili stroške.

Ali naročnikov se je oglasilo le okoli 700, da je imelo podjetje koncem leta 1895. skoro 800 gld. deficita, nasprotno pa okoli 7000 snopičev v zalogi.

Izšli so ti-le snopiči (Letnik 1895.):

1. a) „Dva brata“. Povest za dečke. — b) „Milosrčna Zorana“. Povest za deklice.
2. „Vesetje in žalost“. Povest za dečke.
3. a) „Petdeset basnij za otroke“. Poslovenil A. Funtek. — b) „Iz mladih dnij“. Zložil A. Funtek.
4. „Dragoljubci“. Zbirka pripovedek, pravljic, basnij smešnic itd.
5. „Šest povestic“: — Dva sveta večera — Snežni plaz v Alpah — Milutin Vidović — Rejenček Štepanek — Babičina povest — Nekdanja jezerska naselbina pri Ljubljani.
6. in 7. „Razne pripovedke“: — Dedov srd — Tri rože — Marjetica in kopri — Kraljevič Častiboj — Dediči — Mlinar in veter — Kakoršno posojilo, tako vračilo.
8. Antona Martina Slomška „Spisi zbrani za mladino“. I. Pesmi. 1. snopič za srednjo stopnjo.
9. „Plemenita srca“. Povest za mladino v 9. poglavjih.
10. in 11. Antona Mart. Slomška „Spisi zbrani za mladino“. I. Pesmi. 2. snopič za višjo stopnjo.

12. a) „Hudoben tovariš“. — b) „Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice“. — (Letnik 1896.)

13. in 14. „Pesmi cerkvene in druge“. Zložil Andrej Praprotnik. (S sliko.)

Ker je neizogibna potreba tega književnega podjetja obče priznana;

ker podjetje vkljub vsem težkočam redno izhaja v veliko korist slovenske mladine: *obračamo se podpisani do slavnega ravnateljstva z nujno prošnjo, da bi blagovolilo pri sklepu letnega računa za leto 1895. pomagati podjetju iz deficita.*

Ne prosimo kake podpore, pač pa edino to, da bi slavni denarni zavod kupil šolski mladini domačega okraja primerno število snopičev; za majhne novce dobi obilo dobrega berila za domačo mladež.

Ako bi vsak slovenski denaren zavod kupil le 5 do 10 letnikov, za kar potrosi le neznatno svotico 12 do 24 gld., tedaj izgine deficit, to lepo in prekoristno podjetje bo postavljeno na trdne noge, in veliko število že tiskanih snopičev pojde iz založnikovih shramb med slovenski narod, kjer bodo bodrili um in blažili sree naši nežni mladini, ki je up in nada naša za boljšo prihodnost.

Z ozirom na te okoliščine smo trdno uverjeni, da čislani narodni denarni zavod ne odreče svoje pomoči naši „Knjižnici za mladino“.

Slovensko učiteljstvo ima besedo pri mnogih posojilnicah. Nadejamo se, da se oglase v smislu te prošnje, bodisi pri sejah ravnateljstva ali pa pri občinih zborih. Zares ti naši denarni zavodi bi najlože pripomogli „Knjižnici“ na noge. Saj se ne zahteva pri tem niti kaka podpora, marveč le dobro blago išče — za majhno ceno — kupca. In kdo lože kupi nego posojilnice? S tem storé tudi mladini svojega okraja veliko veselje. Prav bi bilo, ako bi gg. tovariši uplivali tudi na občinske zastope; vsak bi lahko naročal po par iztisov za domačo mladino. Na tak način bi bilo podjetje ne le zagotovljeno, marveč cvelo in razvijalo bi se v čast učiteljstvu in v blagor naroda.

### Izjava.

Moje vrstice o „Knjižnici za mladino“ niso se povsem uleme. Njih glavni namen je bil, povzročiti ustanovitev „uredovalnega odbora“. — Da se je bil tak odbor že sestavil v Novem mestu, nisem prej vedel in menda tudi marsikdo drugi ne. Popotnik ni bil o tem nič poročal!\*)

Z besedami, da „ne moremo biti popolnoma zadovoljni z lanskim vspehom“, (Knjižnice) nisem hotel nikakor žaliti gosp. urednika „Knjižnice“. In vendar berem izmed vrst, ki jih je priobčil gosp. Gabršček v „Prilogi 13. in 14. snopiču Knjižnice“, kako neljuba mu je bila ova opazka.

On piše: „Naj reče kdo karkoli, prvi letnik po svoji vsebini vendar ni tak, da bi se nam ga bilo treba sramovati“. — Gotovo, da ne! In ko bi ne bila „Knjižnica“ razven Slomšekovih pesmi imela nič dobrega, ne bilo bi se je treba sramovati. Tako pa ima večinoma dobro vsebino! Lahko smo ponosni na prvi letnik, a — popolnoma zadovoljni z njim ne moremo in — ne smemo biti! Taka popolna zadovoljnost je največja ovira napredku! In g. urednik se je koncem lanskega leta v neki prilogi sam pritoževal, kako hudo mu je šlo za primerne spise. Le berimo tisto prilogo!

Nadalje piše g. Gabršček: „Kar se tiče gmotne strani, to je pa edino le skrb izdajatelja; deficit boli le njega“.

Na to odgovarjam le kratko: Tudi jaz vem, da ni „Zaveza“ in ž njo slovensko učiteljstvo odgovorno za gmotno stanje „Knjižnice“, a odgovorno je zanj tembolj

\*) Se je menda v naglici prezrlo, kar jako obžalujemo.

Uredn.

moralno! Po urednikovih besedah bi bilo vsejedno, ali podpiramo „Knjižnico“ na katerikoli način ali ne, in to še zdaj vender — ni vsejedno!

Da je uredovalni odbor v Gorici, zdi se nam prav dobro.

Izvrstna je nadalje misel o ustanovitvi književnih odborov pri posameznih društvi, katero priporoča gosp. Gabršček po vzgledu učitelj. društva za celjski in laški okraj. Opomnili bi le nekaj: Zahteva, da bi vsak član tega odbora moral spisati „mesečno vsaj eno navadno pismo polo izviruega ali poslovenjenega gradiva za natis“, ta zahteva zdi se nam vender nekoliko — prevneta. Pisatelj se razvija — kakor vsak umetnik — najlepše v prostosti. Da bi se mu odkazovale do določenega časa takorekoč „domače naloge“, to vender ne sodi! Boljši jeden dober spis, nego dvanajst slabih!

Ludovik Černež.

### Novosti.

**Knjižnica za mladino.** Snopič 13. in 14., vezana skupaj, prinašata na 194. straneh „Pesmi“ pokojnega Andreja Praprotnika, in sicer pesmi cerkvene in druge. Cena obema snopičema znaša 50 kr. (Opozarjamo častite bralce na današnjo Popotn. prilogo).

**„Jugoslavjanski Stenograf“ i „Glasnik“** ima v št. 1. sedmega tečaja naslednjo vsebino: Grafologija in stenografija; Hrvatska stenografija; Životopisi zaslužnih Slovanov; Stenografske novine; Jugoslavjanska stenografija; Iz drugih dežel; Književnost; Ne ja budete; Iskomijt zakon; Po konci glave; Dubrovniku; Uveloj ruži; Jugoslavjanska bibliografija. Dodana je bogata in jako čedna stenografska priloga in končno slede še „Stenografska učna pisma“, iz katerih se zamore vsakdo naučiti slovenske stenografije.

## Društveni vestnik.

**Gornjigrad.** (Zborovanje gornjegrajskega učiteljskega društva) vršilo se je dne 20. febr. na Ljubnem v gostilni g. J. Benda. Vdeležba je bila slaba, ker je mnogo tovarišev bilo bolanih, nekaj drugače zadržanih, nekaj pa je tudi takih, katerim je učit. društvo deveta briga.

Predsednik gosp. Fr. Kocbek, ki prvokrat vodi zborovanje, navzoče društvenike presrečno pozdravi končajoč s hrvaško prislovico: malo nas je, a smo ljudje, omenja obče o društvu, da bode isto le tedaj dospelo na višo stopinjo, ako bodo društveniki radi obiskovali zborovanja, podavali zanimive govore in se vdeleževali debat. Razvoj društva zavisi od navdušenosti društvenikov samih, ne pa od predsednika, ki ima zborovanja le nepristransko voditi.

Sicer pa ovirajo društvo precej tudi neugodne prometne razmere in krajevna lega posameznih šol.

Namesto obolelega tajnika prečita g. A. Schechel zadnji zapisnik, kateri se odobri.

Predsednik poroča o društvenih stvareh in prečita dopis gosp. A. Žager-ja, ki se vsled bolehnosti ne more udeležiti zborovanja. Dalje se predsednik opraviči, zakaj je zborovanje sklical na ta dan, namreč radi važnih dopisov. Izvrševaje sklepe občnega zbora je vse tovariše v okraju pismeno vprašal, ali še ostanejo pravi plačujoči in zborovanja obiskajoči člani, kajti s člani na papirju društvu ni nič pomagano. V odgovoru je razvidno, da šteje društvo 14 pravih udov; 5 učiteljskih moči v okraju je indiferentnih.



Potem se naznanijo sledeči dopisi:

1. oklic „Zaveze“, v katerem se vabi slovensko učiteljsstvo, da širi med narodom „Mladinsko knjižnico“ ter jo tudi duševno podpira. Oklic se razdeli med navzoče, drugim se doloži. Posamezni tovariši so pridobili nekaj naročnikov.

2. pismo „Zaveze“, v katerem prosi, da bi se ji naznanilo, kateri udi našega društva so zavarovani pri banki „Slaviji“.

3. dopis „Zaveze“, v katerem prosi, da b društveno glasilo „Popotnik“ gmotno podpiralo. Nekateri udi izjavijo, da so že nekoliko darovali v ta namen. Na predlog gosp. Fr. Praprotnik-a se bode tudi iz društvene blagajnice nekaj darovalo.

4. poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“ se prečita po odstavkih ter vzame na znanje. O posameznih točkah še obširneje poroča gosp. Fr. Praprotnik, kateremu predsednik v imenu društva izreče zahvalo. Za prihodnje zborovanje delegatov dne 1. aprila t. l. se je zopet izvolil gosp. Fr. Praprotnik. V obče se povdarja, da se „Lehrerbund“ krepko potegne za vranje učiteljskih plač in drugih stanovnih zadev.

Sedaj je bil na dnevnem redu govor gosp. P. Kresnika, katerega pa je zadela nemila osoda, da je zbolel. Predsednik izraža željo, da bi ga društveniki ohranili v dobrem in blagem spominu.

Tudi drugi govor je radi bolehnosti gosp. podavatelja moral izostati.

Končno so se prečitali vsi članki v zadevi novele „Sama svoja“ nahajajoči se v „Učit. Tovaršu“, ter odgovor v „Ljubl. Zvonu“. Sklene se izjava, da obžalujemo tako sramotilno pisavo, ker ni najti nobenega vzroka, zakaj se piše o vseh štirih učiteljskih osebah v takem tonu, ki žali ves učiteljski stan.

Gosp. M. Dedič se brzojavnim potom opraviči, zakaj se ni zborovanja udeležil.

Prih. zborovanje se vrši „prvi“ četrtek meseca maja v Gornjemgradu. Društ. ud.

**Ptuj.** Naše učiteljsko društvo je imelo dne 1. marcija svoje izvanredno zborovanje, katerega se je udeležilo lepo število udov.

Po predsednikovem pozdravu se prečita dopis zastopa banke „Slavije“, ki želi, da se javijo pri predsedništvu one učiteljske osebe, ki so si dale pri njej življenje zavarovati. Slavno načelnštvo „Zaveze“ opozarja na slabo gmotno stanje društvenega glasila in želi podpore. Nabrati so se 4 gld.

Podavanje predsednika gosp. Žihra: „Ugled učiteljev ptujskega okraja v zadnjih 25 letih“ bilo je „pro domo“. Omeniti je le, da se zavednemu in olikanemu človeku studijo in gabijo nekatere novodobne komedije med učiteljsvom.

Osnovala se je prašalna škrinjica; porabljam jo marljivo. Sklene se tudi, da se naprosi vinorejski učitelj gosp. Matjašič, da nam o priliki poroča o vzgojenju in cepljenju trpežnih trt.

Bodoče zborovanje je 1. aprila.

Novo pristopivši udi so: gg. Val. Kajnih, učit. pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. (7. novb. m. l.), Klemenčič Jan., učit. na Selah in gspdc. Ivanka Svoboda, učit. v Dornovi ter Eliz. Valenko, učit. pri Sv. Vidu. Zdravi!

— o.

**Iz šmarskega okraja.** „Šmarsko-rogatsko učit. društvo“ zborovalo je dne 1. t. m. v Šmarji.

Udeležba je bila tako polnoštevilna, da smo bili „k o m a j“ sklepčni.

Gosp. predsednik navzoče prijazno pozdravlja, naznani dnevni red ter častita gg. Kranjcu in Medvedu k njunemu imenovanju obžaljujoč ob enem, da zgubimo v prvem gospodu tovarišu marljivega blagajnika, v drugem pa edinega tovariša s Ponikve, ki se je redno udeleževal zborovanj. Živela!

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Naznanijo se dopisi:

1. „Zaveze“ z dne 30. nov. 1895 tiče se zavarovanja učiteljev pri banki „Slaviji“.

2. „Zavezin“ poziv radi mladinske knjižnice.

3. „Lehrerbund“-ovo poročilo o zborovanju v Voitsbergu.

4. „Lehrerbund“-ov dopis tiče se spremembe pravil radi izstopa „Graškega učiteljskega društva“.

5. Dopis banke „Slavije“ z 1892. l. in dopis predsednikov banki z dne 7. febr. t. l.

6. „Zavezina“ prošnja za doneske v pokritje starih dolgov „Popotnika“.

Na to sledi podavanje gosp. Strmšeka: „Pestalozzi, vzor učiteljske vztrajnosti“. V jako zanimivih zgodovinskih podatkih pojasnil nam je podavatelj Pestalozzijevo neizmerno ljubezen do bližnjega kakor tudi njegovo požrtvovalnost, ter je primerjal z njim tudi sedanje učiteljske težnje.

Gosp. Debelak ga zahvali imenu vseh na njegovem lepem podajanju.

Gospod Ferline poroča o petji ter priporoča pri zadnjem zborovanju imenovano knjigo za učiteljevo rabo; za šolo je ne more, ker ni aprobirana.

Blagajnik gosp. Kranjc zahvaljuje se poslavljajoč se od nas za zaupanje ter poroča, da ima letno društvo 6 gld. prebitka.

Tajnik poroča o delovanju društva v pretečenem letu.

Zborovanj je bilo sedem, a udeležba, kakor je pri nas že sploh v navadi, jako skromna. Vseh sedem zborovanj udeležilo se je troje udov, šestih — nobeden, petih štirje, štirih dva, treh dva, dveh šest, enega šest in nobenega največ t. j. „devet“. Iz tega je tudi razvidno, kako se pri nas mladi tovariši spodbujajo.

Podavanja bila so v pretečenem letu štiri.

Zavoljo prepiche udeležbe sklene zbor preložiti volitve do prihodnjega zborovanja.

## Dopisi in druge vesti.

**Iz Nove Štife** pri Gornjemgradu, 27. febru-  
varja. Pri neki lanski seji občinskega zastopa v  
Novi Štifi predlagal je gosp. Anton Matjaž, po-  
sestnik v Tiroseku, bivši župan in krajni šolski  
ogleda, naj se vloži na c. kr. deželni šolski svet  
prošnja za ureditev pouka v drugem deželnem je-  
ziku in naj se odločno zahteva, da naj se otroci  
samo tistih roditeljev, oziroma zastopnikov, uče dru-  
zega deželnega jezika, kateri so se zato pri šolskem  
vodji v začetku šolskega leta oglasili; ta ureditev  
naj se raztegne tudi na roditelje oziroma otroke,  
kateri so iz te občine v Gornjigrad vsolani. Ta  
predlog je bil soglasno vsprejet in po ukazu c. kr.  
deželnega šolskega sveta štajerskega oziroma okraj-  
nega šolskega sveta gornjegraškega vsprejel je po-  
zneje tudi tukajšni krajni šolski svet predlog g.  
Matjaža soglasno. Na podlagi teh sklepov — akoravno  
kakor mi je znano, je krajni šolski svet gorenje-  
graški sklenil — naj ostane vse pri starem —  
odredil je c. kr. deželni šolski svet štajerski z  
ukazom z dne 2. januarja t. l. št. 9243 ex 1895  
za šolo v Novi Štifi in v Gornjemgradu sledeče:  
Pouk v nemškem jeziku se ima tako na trirazredni  
ljud. šoli v Gornjemgradu, kakor najednoraž. razdeljeni  
ljudski šoli v Novi Štifi s tretjim šolskim letom  
početi in se ima ta pouk v Gornjemgradu vršiti v  
3., 4. in 5. šolskem letu po tri v 6., 7. in 8. šol-  
skem letu po 4 ure na teden; v Novi Štifi v 3.  
šolskem letu po 2 uri, od 4. naprej pa po 3 ure  
na teden. Ta pouk se ima po mogočnosti že v  
spodnjih skupinah v nemščini vršiti. V urah za  
nemški jezik se imajo v najvišjih skupinah zraven  
ponavljanja v materinskem jeziku tudi v nemškem  
jeziku ponavljati: zemljepisje, zgodovina in račun-  
stvo zaradi temeljitega priučenia v tem jeziku po  
raznovrstnih vajah. Postavnim zastopnikom  
vsakega otroka, kateri jedno navedenih  
šol obiskuje, je na prosto voljo dano  
izjaviti se, da se dotični otroci pouka v  
nemščini ne udeležijo. S tem se imajo do-  
tični šolski vodje v začetku šolskega leta obvestiti.  
Tudi razdelitev ur se ima temu primerno spremeniti.

(Iz „štajerske učiteljske Zaveze“.)  
Zavezin odbor je obvestil posamezna društva o  
sklepih pri glavnem zborovanju s posebno okro-  
nico, iz katere posnamemo sledeče: Glede na usta-  
novitev dijaških domov za učiteljske sinove povod-  
om petdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja  
se je sklenilo: Na podlagi pravil nemškega dežel-  
nega društva na Českem naj razmotrivajo učiteljska  
društva vprašanje o ustanovitvi dijaških domov in  
naj vposljejo primerne predloge Zavezinemu vodstvu,  
da o njih sklepa. Zavezin odbor se pooblasti, do-  
govarjati se s pomožnim društvom za zasebne učitel-  
jice, odgojiteljice in bone v Gradci, katero društvo

že zdaj omogoči, da se zamore za mal denar učiteljskim hčeram oskrbeti stanovanje in hrano. Predlogi radi zboljšanja učiteljskih plač odkazali so se zastopnikom učiteljstva v enketni komisiji. Sklenila se je resolucija: „Štaj. učiteljska Zaveza pričakuje trdno, da visoki štajerski deželni zbor skoraj uvažuje zahteve učiteljstva, tiče se obljubljenega zboljšanja plač, oziroma uvedanja konkretnega status-a. Resolucija se je izročila v peticiji štaj. dežel. zboru — C. kr. trgovinskemu ministertvu se bode v kratkem poslala peticija, da se tudi učiteljem zniža vožnina po železnicah, kakor c. kr. uradnikom. — Iz ustanove cesarja Franca Jožefa se je razdelilo 170 gld. med učiteljske vdove in sirote. Prošjam starih vdov se ni moglo ugoditi radi nedostajanja sredstev. Učiteljska društva naj torej pridno skušajo pomnožiti zaklad te ustanove. Razprodaja predmetov, podarjenih po knjigotržcih in učiteljih, donesla je 114 gld. 70 kr. katere svota se je priložila ustanovi. — Provizije od zavarovanj znašale so 1177 gld. 02 kr. V sredo dne 1. aprila 1896, dopoldne ob 11. uri je v prostorih društva „Männergesangverein“ v Gradci zborovanje odposlancev se sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo zavezinega odbora. 2. Posvetovanje in sklepanje o premenitvi pravil in poslovnega reda. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi, ki se naj naznanijo vsaj 8 dni prej predsedniku Zaveze (Jakominigasse 17). — Učit. društvo za mariborsko okolico zastopala bodeta pri tem zborovanju gg. H. Schreiner in M. Nerat.

(Razširjene šole.) C. kr. dež. šolski svet štajerski je odredil da še se razširila 3razredni ljudski šoli pri Sv. Benediktu v Slov. g. in Selnici ob Dravi v četirirazrednici.

(Koncert.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico priredi 25. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki vrtni dvorani hotela „Stadt Wien“ v Mariboru s sodelovanjem mariborske Čitalnice „velik koncert“, čegar čisti dohodek je namenjen „Zavezi“. Kakor sklepamo po pripravah, ki se delajo in po močeh, ki pri koncertu sodelujejo, bode pač večer sijajen. Za zdaj omenimo le, da se je osnoval močen učiteljski orkester, ki bo nastopil v treh točkah, da bodeta razveselila poslušalce Slovenjebistriško tamburaško društvo in tamburaški zbor Mariborske Čitalnice združena in pomnožena z nekaterimi ptujskimi tamburaši, da se je odbor posrečilo zagotoviti si za koncert sodelovanje občeznanih in jako priljubljenih izvrstnih pevk: gđ. Štupca in izborna deklamovalko gđ. Osano. Mešani zbor „Mariborske Čitalnice“ pel bode dve točki: Volaričevo „Grajska heč“ — dvospev gđ. Štupca, tenor solo g. Vobič, — in Malátov krasni venec čeških narodnih pesmi s spremljevanjem klavirja, moški zbor pa krepko Hajdrihovo „Hercegovsko“. Vspored je torej jako

zanimljiv in raznovrsten in se bo gotovo tudi izvršil tako dobro, da bo v čast učiteljstvu; kajti uverjeni smo, da bo vsak po svojih močeh deloval na to. Vaja za moški zbor bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 2. popoldne, orkestralna pa isti dan ob 3. uri v prostorih Čitalničnih „Hotel Erzherzog Johann“ I. nadstr. Nujno prosimo, da se jih udeležijo vsi pevci in sviralci točno in o vsakem vremenu, že z ozirom na tovariše, ki pridejo od daleč k temu vajama.

(Umrli je) na pustni torek bivši nadučitelj v pok. in častni občan žalski, gosp. Franc Kovač v 78. l. svoje starosti. Rajni imel je v prejšnji dobi častni naslov „vzglednega učitelja“ in ko je vstopil v pokoj, bil je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. Blagemu možu trajen spomin!

(V deželni šolski svet) izvolil je dež. odbor kranjski kot prisednika gg. c. kr. svetovalec Iv. Murnik-a in dr. A. Schaffer-ja

(Šolski vrti na Kranjskem.) Število šolskih vrtov in sadnih drevesnic na Kranjskem je v poslednjih letih lepo naraslo in sicer je bilo koncem lanskega leta 212 šolskih vrtov in 170 sadnih drevesnic. Največ šolskih vrtov bilo je v postojnskem, največ sadnih drevesnic pa v novomeškem okraju.

**Matične knjige za l. 1895.** „Slovenska Matice“ je izdala za leto 1895. petero knjig:

I. Letopis Slovenske Matice za leto 1895. Vsebina: 1. L. Pintar: Slovarski in besednoslovni paberki. 2. Ivan Steklarski: Jurij Lenkovič. 3. Jož. Apih: Ustanovitev narodne šole na Slovenskem. (Drugi del.) 4. dr. V. Oblak:

Drobiž in starejše književnosti slovenske. 5. dr. K. Štrekelj: Neizdana Vodnikova pesem. 6. R. Perušek: Bibliografija slovenska. 7. E. Lah: Letopis „Slovenske Matice.“

II. Zgodovina slovenskega slovstva. II. del. Spisal profesor dr. Karol Glaser.

III. Slovenske narodne pesmi. I. snopič. Uredil dr. K. Štrekelj.

IV. Zabavna knjižnica. IX. zvezke. Vsebina: 1. Temni oblaki. Povest. Spisal Dobrávec. 2. Čolnarji in brodniki na Ljubljani in Savi. Spisal Ivan Vrhovec.

V. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov. II. zvezek. Uredil Fr. Levec. Vsebina: 1. Gorski potoki. Povest Ivana Gorca. 2. Planinska idila. Povest. Spisala Pavlina Pajkova. 3. Matija Valjavec. Životopis. Spisal Fr. Levec. (Z Valjavčevu podobo.)

Obširneje pregovorimo o teh knjigah drugo pot.

**Premembe pri učiteljstvu.** Podučiteljci gđ. Julija Pressl na Planini in Leopoldina Vass sta s službama menjali. Gg. Adolf Rosina, zač. podučitelj v Ormoži in Jožef Koklj, zač. podučitelj pri Kapelah sta v svojih službah potrjena. Viktor Schetina, def. učitelj pri Sv. Petru pol. Radgone dobil je podučit. mesto na deški ljudski šoli III v Mariboru, gđ. Emilija Techt, učiteljica ženskih ročnih del v Slovenjemgradu pa podučiteljsko službo tukaj. — Gospa Marija Pogruje je nameščena za učiteljico ženskih ročnih del v Hajdini. — Gosp. Anton Šebat, učitelj pri Sv. Jungerti na Pohorju je stalno vpokojen.

## O pričetku šolskega leta

priporoča knjigotiskarnica sv. Cirila v Mariboru častitim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom vse potrebne

# ŠOLSKE TISKOVINE

(slovensko-nemške.)

Tudi se priporoča za izdelovanje uradnih ovitkov (kuvertov) z firmo  
po najnižjih cenah  
z zagotovilom točne postrežbe.

Vsebina. I. Kako praznuj slov. učiteljstvo petdesetletnico vladanja Njega Velikanstva našega cesarja Fr. Jožefa I.? — II. Samodelavnost učencev pri pouku. (H. Schreiner.) (II.) — III. Slovniska teorija Kernova. (J. Bezjak.) (XVIII.) — IV. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XIV.) — V. Jeden šolski dan v 3. razredu trirazrednice. (Miško Cizel.) (I) — VI. Slovstvo. — VII. Društveni vestnik. — VIII. Dopisi in druge vesti. — IX. Inserat.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. L. A. Brože.)